

Música d'orgue en disc compacte

«Como teclas bien tocadas del músico tañedor, causan voces concertadas, suaves, bien entonadas en órganos de dulzor».

Fra Ambrosio Montesino

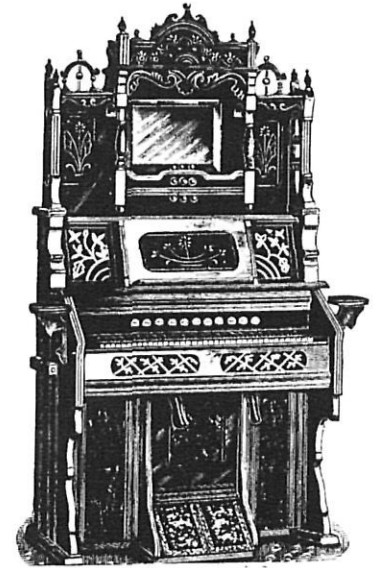
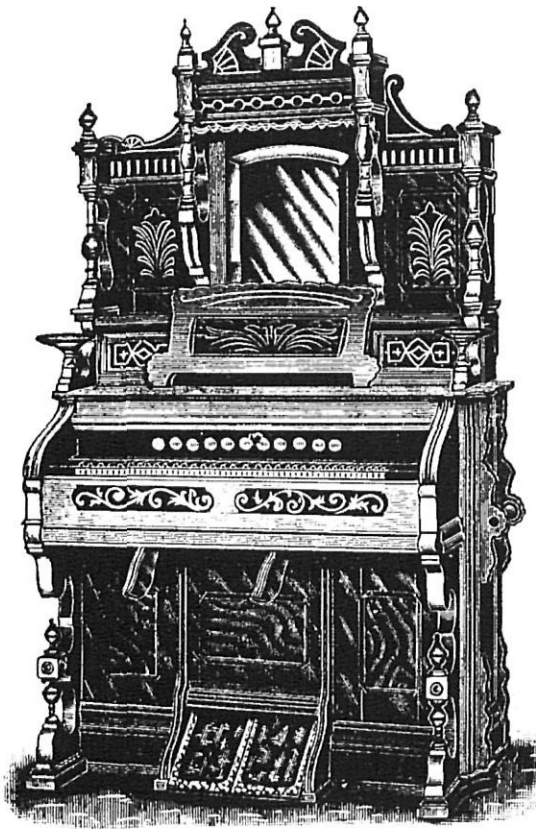
El dia 11 de setembre de l'any passat va tenir lloc a la sala de plens de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses la presentació del disc compacte «Música hispana d'orgue, segles XVI-XX», de l'organista Modest Moreno i Morera, enregistrat per Catalunya Música, i editat per PDI.

Amb aquest enregistrament, en Modest Moreno no ens ha sorprès; ens ha confirmat allò que ja s'entreveia en la seva òpera prima, l'LP «Música d'orgue a la península Ibèrica en els segles XVI, XVII i XVIII» (1987): musicalitat, gust i passió interpretativa, domini tècnic, coneixement de l'instrument i de les seves possibilitats sonores...

I quin és el secret de la manera de fer sonar l'orgue del jove intèrpret que ara ocupa la nostra atenció?

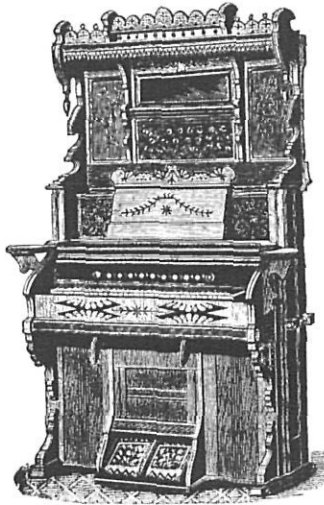
En música no hi ha secrets i, si n'hi ha algun, és de bon descobrir: la paciència de les llargues hores d'estudi, fonamentals per adquirir una bona pulsació i una bona tècnica a la vegada. Aquí, però, hem de constatar-ne un altre no pas menys important que el que acabem d'esmentar, atès que la majoria del disc compacte es tracta de música barroca. Aquest altre secret –permeteu-me la llicència d'anomenar-lo així– és l'apropament a l'esperit de

l'època, a la comprensió de les circumstàncies històriques que envoltaren els compositors d'aquells anys, comprensió que, en el cas de la música, s'ha de fer a través de dos camins: l'un és la lectura atenta dels tractats d'interpretació redactats pels mateixos compositors –i ara em vénen a la memòria obres com la *Facultad orgánica*, de Francisco Correa de Arauxo; *Libro de cifra nueva*, de Luys

Venegas de Henestrosa; *Tratado de glosas*, de D. Ortiz Tolletano...–; l'altre camí és la retòrica i, si us plau, allunyem del mot «retòrica» la significació d'artificiositat, d'elegància buida i superficial que massa vegades tenim al cap i quedem-nos amb la seva veritable definició: l'art de l'eloqüència.

Només amb la combinació d'aquests dos elements, la teoria necessària i el saber destriar quins elements del discurs musical cal destacar, quan i on, sense caure en efectismes

exagerats i vacus, l'interpret podrà –en aquest cas en Modest Moreno– recrear aquelles pàgines plenes d'encant i vida com precisament això que són, quelcom vital i engrescador, i allunyar-se dels parans del mer arqueologisme musical.

Tot el disc compacte respira aquest saber fer, àdhuc en les obres que podrien semblar-nos *a priori* no gaire brillants, fruit d'una època i d'una escriptura considerades «decadents», com l'atribuïda a Lluís Brusi (segle XVIII?), recuperada pel mateix Modest Moreno de l'Arxiu de Sant Pere de Ripoll; o en la interpretació dels compositors contemporanis dom Odiló M. Planàs i Salvador Pueyo, que, estèticament i musicalment parlant, ja són una altra història. Del conjunt de l'enregistrament, personalment m'inclino per tres composicions: la poesia del «Tiento de segundo tono por ge, sol, re, ut, sobre la Letanía de la Virgen», de Pablo Bruna (1611-1679), la valentia de la «Sonata de clarins, R. 54» del pare Antoni Soler (1729-1783), i el devessall de melodia de la

«Sonata en Fa M.» del pare Benet Brell (1786-1850).

Si l'amable lector em permet un consell, recomano d'escoltar amb detall la diferenciació sonora dels dos instruments sobre els quals s'ha dut a terme l'enregistrament: l'orgue de l'església parroquial de Talarn i el del santuari de Pompeia (Barcelona). En aquest darrer s'hi enregistraren les peces contemporànies «Antifona i himne a sant Benet» de dom Odiló M. Planàs, i «Pensar» i la fuga «Aequalis motus» d'en Salvador Pueyo. La resta s'enregistrà en el de Talarn.

Sense desmerèixer el de Pompeia, orgue de factura moderna, confesso la meva predilecció pel de Talarn, un preciosíssim instrument del segle XVIII, restaurat acuradament per en Gerhard Grenzing l'any 1975. Hi ha unes

paraules de l'orguener José M. Arrizabalaga que s'adiuen a la perfecció per definir la sonoritat de l'instrument de Talarn; heu-les ací:

«Nuestros organeros antiguos, nuestros organistas antiguos, centraron su atención en la riqueza tímbrica de sus instrumentos, consiguiendo crear un órgano de mayor simplicidad mecánica y de más rica y refinada calidad sonora».

Des del bon record de l'acte de presentació, des dels bons moments que proporciona l'escoltar bona música acabo ja la redacció d'aquestes línies amb un fragment d'un poema de fra Luis de León:

«(...) cuando suena la música
extremada
por vuestras sabias manos
gobernada».

EUSEBI PUIGDEMUNT

